

**ФОНД ПЕРВОГО ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН –
ЕЛБАСЫ**

СОВЕТ МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ

**ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ И ВОСТРЕБОВАННОСТЬ
НАУКИ В СОВРЕМЕННОМ КАЗАХСТАНЕ**

XII Международная научная конференция

Сборник статей

(часть2)

Общественно-гуманитарные науки

Алматы – 2018

УДК 001
ББК 72
И 66

ОТВЕТСТВЕННЫЕ РЕДАКТОРЫ:

АБДИРАЙЫМОВА Г.С. – Председатель Совета по науке при Фонде Первого Президента Республики Казахстан, доктор социологических наук, профессор, заведующая кафедрой социологии и социальной работы КазНУ им. аль-Фараби
АМИТОВ С.А. – кандидат социологических наук, доцент кафедры социологии и социальной работы КазНУ им. аль-Фараби

И 66 **Инновационное развитие и востребованность науки в современном Казахстане: Сб. статей Межд. Науч. Конф.** (г. Алматы, 22-23 ноября 2018 г.). – Алматы, 2018. – 223 с. – каз., рус., англ.
ISBN 978-601-7079-64-2

В настоящий сборник вошли материалы XII Международной научной конференции «Инновационное развитие и востребованность науки в современном Казахстане» (г. Алматы, 22-23 ноября 2018 г.).

Материалы предназначены для молодых ученых, исследователей, преподавателей, студентов, магистрантов, докторантов, интересующихся проблемами развития современного общества.

Статьи изданы в авторской редакции.

УДК 001
ББК 72

ISBN 978-601-7079-64-2

необходимо глубокое знание законов, по которым происходит процесс усвоения знаний, умений и навыков, формирования отношений к людям и явлениям мира.

Педагогу необходимо научиться пользоваться этими знаниями на практике, овладеть опытом, мастерством, искусством их умелого применения. Педагогическая практика нередко требует оценки сложившейся ситуации и срочного педагогического реагирования. На помощь учителю приходит интуиция, представляющая собой сплав опыта и высоких личностных качеств. В воспитательском опыте вырабатывается умение выбрать из арсенала педагогических качеств именно то, которое отвечает требованиям данного момента.

Список литературы:

1. Галузьяк В.М. Проблема личной референтности педагога / В.М. Галузьяк, Н.И. Сметанский // Педагогика. – 1998. – № 3. – С.38–45.
2. Климов Е.А. Образ мира в разнотипных профессиях [Текст] / Е.А. Климов. – М.: Просвещение, 1995. –100-115с.
- 3.Щимеева З.Щ. «Социальный педагог», вестник, серия «Педагогические науки» 1(25),2010г. Алматы, с.38-40.
- 4.Генякова Г.М., «Работа социального педагога», Республиканский педагогико-методический журнал «Социальный педагог» 5, 2009г. Алматы, с.120-121.
- 4.Мардахаев Л.В. Социальная педагогика. М., 2001. с.1-5, 75-76с..
- 5.Мудрик А. В. Социальная педагогика: Учеб. для студ. пед. вузов / Под ред. В.А. Сластенина. – М., 1999 .с.100.

*Смайыл Дәрмен,
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың докторанты*

КІТАП – АҚПАРАТТЫҚ КЕҢІСТІКТІҢ АТАСЫ

3-қараша – тұңғыш қазақ баспасы ашылған тарихи күн. Өкінішке орай, жыл сайын осы барша Қазақстан руханияты үшін аса маңызды рөл атқаратын айтулы дата ескерусіз қалып келеді.

Шежірелі шегініс жасасақ... 1920 жылы 3 қарашада Қазақ АССР-і Орталық атқару комитетінің «Қазақ мемлекеттік баспасын құру туралы» декреті қабылданды. Алғашқы қазақ баспасы құрылған бұл аса маңызды құндылыққа биыл – 98 жыл.

Бұл туралы белгілі ғалым, жазушы Шериаздан Елеукенов өзінің «Кітаптану негіздері» кітабында былай дейді: 1920 жылы 26 тамызда Бүкілресейлік Орталық Атқару Комитеті мен РКФСР Халық Комиссарлары Кеңесінің «Қырғыз (Қазақ) Социалистік Кеңес Автономиялық Республикасын» құру туралы Декреті жарияланды. Сол жылғы 3 қарашада

Киргосиздат – Қырғыз (Қазақ) мемлекеттік баспасының ірге тасы қаланды [1].

Аталған құжаттың еліміздегі баспа ісінің ұйымдастырылуы мен қазақ кітабының тарихындағы мәні өте зор. Мәселен, «Қазмембастың» ең бірінші шығарған кітабының өзі «Әліппе» екен. Мұның өзі көп тарихи сырдан хабар береді. Сорақысы сол, «Әліппесін» «Сауат ашуға» айырбастаған бүгінгі қоғам ұлт руханиятының тасқа басылуындағы маңызды сәтті естен шығарып алып жүр.

Осы ереженің негізінде ұлтымыздың тарихында үлкен бетбұрыс жасалды. Қазақ кітаптану ғылымының негізін қалаушы Шериаздан Елеукеновтің мәліметтеріне сүйенсек, «Қазмембас» мекемесінің атқарған қызметіне қарап, оған Қазақстан руханиятына кемел парасат дәнегін еккен баспалардың атасы ғана деп емес, тіпті сол кездегі Ақпарат және коммуникациялар министрлігі деп те қарауымызға болады. Өйткені, «Қазмембас» елді ақпараттандыру саласында тікелей жұмыс істеп, газет шығару мәселелерімен де айналысқан.

«Қазмембас» кейін «Қазақстан» баспасы болып өзгерсе, осы баспаның құрамынан бүгінгі кітап шығару ісіндегі белді-белді «Жазушы», «Жалын», «Балауса», «Мектеп», «Өнер», «Қайнар» т.б. көптеген баспалар дүниеге келген. Демек, 3 қарашаны «Ұлттық баспа күні» ретінде атап өтуімізге толықтай мүмкіндігіміз бар деген сөз.

Кітап – ақпарат таратудың ең көне түрі. Бұқаралық ақпарат құралдарының атасы – кітап. Бүгінгі таңда интернет беттеріндегі көп дүниелердің кітаптан алынғанын да жоққа шығар алмаймыз, көп жағдайда ғаламтордың өзі – кітаптың электронды нұсқасы. Яғни, ақпарат кеңістігінің атасы кітап екенін еріксіз мойындаймыз.

Жалпы кітаптың өзін тас кітап, қолжазба кітап, баспа кітап деп жіктейміз. Салыстырмалы түрде айтсақ, тұңғыш қазақ баспасөзі «Түркістан уалаятының газеті» 1870 жылы жарық көрсе, тұңғыш қазақ баспа кітабы 1807 жылы шыққан. Ал тас кітаптардың тарихы мүлде ары кетеді. Бұл – ақпарат таратудың негізі кітап екенін айғақтай түседі. Бұл мәліметтер Ұлттық Кітап күнін немесе Ұлттық баспа күнін атап өтуге болатынынан хабар береді.

Ұлттық баспа күнін бекіту өзге де еліміздегі рухани құндылықтардың шешілуіне мүмкіндік беретінін айта кетуіміз керек. Мәселен, «Баспа ісі туралы» заң қабылдайтын уақыттың да пісіп жетілгенін ашық айтқанымыз абзал. Бұл бір шетінен Қазақстан баспа ісін, кітап шығару мен тарату, кітапхана ісі секілді ең сүбелі дүниелерді қамтып, елімізде кітаптану ғылымын өрістетіп, кітап оқуды дамыту, электронды кітап жүйесін ілгерілету, авторлардың қаламақы мәселелерін шешуде де жағдай жасайтын еді. Сондай-ақ, бұл заңның қабылдануы қазіргі уақытта жыл сайын дауға айналатын мектеп оқулықтарын шығаруды да бірізге түсіретін бірден-бір басымдық болмақ.

Тағы бір күрделілік, осы салаға тікелей қатысты ұлт парасатын арттыру бағытында қызмет атқаратын «баспагер-редактор» шығармалық иелерін

сомдап шығаруға мүмкіндік беретін «баспа ісі» мамандығын даярлауға ҚР Білім және ғылым министрлігі тарапынан жыл сайын грант та аз бөлінеді. Түсінген адамға бұл мамандық иелері қазіргі заманауи дейтін, әдебиетімізді танымал ететін, көп жазушыларға қажет «Әдеби агент» кәсібін де үйренетінін ұғынғанымыз жөн. Сондай-ақ, жазып-сызғандарды оң жамбасқа келетіндей етіп түзеп-күзеумен қатар, «Кітап мәдениеті», «Электронды кітап», «Сандық ақпараттандыру», «Оқу социологиясы мен психологиясы», «Кітап логистика» секілді көптеген руханиятқа тікелей қатысты пәндерді меңгереді. Демек, кітап немесе оқу арқылы адамды және қоғамды өзгертемін деген, инновациялық ойлауға тәрбиелейтін құлшынысы бар жазған-сызғаны арқылы парасат биігін қалыптастырамын деген әрбір тұлғаның еңбегінің тамыр түбінде осы мамандық жатыр. Кітапты тек ағарту деп түсінбейтін, оны тауар ретінде бағалайтын, дұрыс деп мойындалған ақыл-ойды адал ниетпен өзгенің игілігіне трансформациялайтын, одан пайда көретін кез келген адам үшін маңызды. Кітап – білімге құрылған ақпараттық қоғамның төңкерісшіл жетістігі. Онда «футурология» ғылымы сөз ететін адамзаттың болашағы туралы білімдердің жиынтығы да жатыр. Сондықтан, оқу арқылы қоғам мүшелерін тәрбиелеу мен олардың тұлғалық келбетін қалыптастыру, оқу арқылы ой ойлауға, ойлануға жетелейтін өте маңызды дүниелер құндақталған «баспа ісі» мамандығына деген көзқарасты түбегейлі өзгертуіміз керек.

Бүгінгі таңда ақша табудың түрлі жолдарын үйрететін семинар-тренингтер көбейген заман. Барлығы материалдық байлыққа ие болуға шақырады, бірақ рухани баю жағын естен шығарып жатқандары көп. Бір қызығы, ондайлар кітаптарын аударып алса да шығаруға әуес. Айтарымыз, сөзін баспа арқылы тасқа басқандардың істерімен қоса, кітап ісінің де тасын өрге домалатуды күн тәртібіне шығарған жөн.

Біз «Қазақтан неге Нобель сыйлығының иегері шықпайды?» деген сұрақты жиі қоямыз. Ал шет елдерде мұны әдеби агенттер жүзеге асыратынын білгіміз де келмейді. Оның арғы жағынан «аударма ісі» де қылтияды. Жаңа медиа, маркетингтік зерттеулер мен тактикалар, менеджменттік көзқарастардың ұштығы шығады...

Ақыры дүние жүзін айтқан екенбіз, онда елімізге неге ЮНЕСКО көлемінде аталып өтетін Бүкіләлемдік кітап астанасы бәсекесіне қатыспасқа?! Мәселен, биыл Бүкіләлемдік кітап астанасы Афина қаласы болса, 2019 жылғы кітап астанасы ретінде Шарджа (БАӘ) қаласы таңдалынды [2]. Егер Қазақстандағы бір қала «Кітап астанасы» боп таңдалатын болса, сол қалада бір жыл бойы кітап пен руханиятқа байланысты келелі шаралар өтіп, ол жерге бір жыл бойы әлемнің үздік авторлары, көзі тірі классик жазушылары келіп, отандық авторларымыз да әлемге танылып қалар еді, аударылар еді. Меніңше, халықаралық дәрежеде беделімізді арттыру үшін Алматы және Астана қалаларын ЮНЕСКО көлеміндегі «Бүкіләлемдік кітап астанасы» атағына ұсынатын кез келіп жетті.

Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Рухани жаңғыру: болашаққа бағдар» атты бағдарламалық құжатын жүзеге асыруда да Ұлттық баспа күнін бекітудің маңызы зор деп есептеймін. Елбасы аталған мақаласында «Жаңа тұрпатты жаңғырудың ең басты шарты – сол ұлттық кодыңды сақтай білу. Онсыз жаңғыру дегеніңіздің құр жаңғырыққа айналуы оп-оңай» [3] дейді. Сондықтан, бұл тағы бір демалатын «қызыл күнді» сұрау емес немесе Журналистер күні, Халықаралық баспасөз күні секілді басқа да кәсіби мерекелерге балама күн ойлап табу емес, өз ұлттық келбетінді тану, ұлттық кодыңның кілтін табу. Себебі, тарихи мәні бар латын графикасына көшу жолында да кітаптың рөлі қаншама мәртебелі екені айқын. Сондықтан, Ұлттық баспа күнін бекіту – Елбасы бастамасымен қолға алынған рухани жаңғырудағы Ұлы Дала елінің жаңа бір белесі болары сөзсіз.

Елбасының оқушылармен жүздескен бір кездесуінде «Білім – кітапта. Қазіргі таңда балалардың көбісі компьютерде отырады. Сондықтан, болашақта кітап оқығандар компьютерде отырғандарды басқарады» деген аталы сөз айтқаны бар еді. Өйткені, кітап – білімнің ғана бұлағы емес, дөңгеленген дамудың дінгегі, инновациялық ой ойлаудың тетігі. Сондықтан, ақпарат ғасырында ұлттық кітап ісін дамыту – болашаққа бағдарланған жемісті қадамымыз болары анық.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Елеуменов Ш. Кітаптану негіздері. «Санат» баспасы. – Алматы, 1995. 34-бет.
2. <https://ru.unesco.org/news/shardzha-obyavlen-vsemirnoy-stolicey-knigi-2019-goda>
3. Назарбаев Н. Рухани жаңғыру: болашаққа бағдар. «Егемен Қазақстан» газеті. 12 сәуір, 2017.

*Төленді Шолпан Қанатқызы
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
Әллеуметтану және әлеуметтік жұмыс кафедрасының
«Әлеуметтану» мамандығының 1-курс магистранты*

*Ғылыми жетекшісі: социол.ғ.д., профессор
Абдирайымова Г.С.*

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚАРЖЫ ПИРАМИДАЛАРЫ МӘСЕЛЕСІ: ХАЛЫҚТЫҢ АЛДАНУ СЕБЕПТЕРІ МЕН САЛДАРЛАРЫ

Соңғы уақытта әлемнің барлық елдерінде қарапайым халықтың қалтасын қағуға бағытталған қаржы пирамидалары мәселесі өзекті болып отыр. Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің берген мәліметі

Сапарова Н.Б., Алимбекова Г.Т. АДАПТАЦИЯ ИНСТИТУТА СЕМЬИ К РЕАЛИЯМ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В КАЗАХСТАНЕ	177
Сарсенова А.Б. АҚШ-ТЫҢ ЖАС МАМАНДАРДЫ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ЖӘНЕ ЖҰМЫСҚА ОРНАЛАСТЫРУДАҒЫ ТӘЖІРИБЕСІ	179
Сатбаев А.К. РОЛЬ ЛИЧНОСТИ СОЦИАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В ВОСПИТАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ	183
Смайыл Дәрмен КІТАП – АҚПАРАТТЫҚ КЕҢІСТІКТІҢ АТАСЫ	188
Төленді Ш.Қ. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚАРЖЫ ПИРАМИДАЛАРЫ МӘСЕЛЕСІ: ХАЛЫҚТЫҢ АЛДАНУ СЕБЕПТЕРІ МЕН САЛДАРЛАРЫ	191
Тулбаев Н. ОБЩЕСТВЕННОЕ ВОСПРИЯТИЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ СТАТУС СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ: ЗАРУБЕЖНЫЕ ПРАКТИКИ ИССЛЕДОВАНИЙ	196
Үмітбек П.Н. ЖЕТІМДЕРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК ОРТАҒА БЕЙІМДЕЛУІ	202
Шайлазова Ә. Қ. ЗАМАНАУИ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ МЕН ҒЫЛЫМҒА ДЕГЕН СҰРАНЫСЫНДА ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС МАМАНДЫҒЫНЫҢ РӨЛІ	207
Nurkanat A.N. STUDENT ORGANIZATIONS IN CONFLICT RESOLUTION	212
Tursynbayeva B.Zh. ECOLOGICAL CONSCIOUSNESS OF KAZAKHSTANI STUDENTS AS A FACTOR OF SOCIAL ACTIVITY	216